

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIAȚIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Prelegerile pentru popor	773
Delasântioana: Scrisori către țărani	775
Stuparul: Coșnițele (stubeele) de albine	777
Vierul: Rigolarea (desfundarea) locului pentru plantarea viei	778
Alex. Țințariu: Legile lui Dumnezeu	779
Cărările vieții	780
S. Tamba: Snoave	782
Din popor	783
Știri	784
Apel	785
Răspuns	786
Bibliografie	786

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament. Administrația foii „ȚARA NOASTRA“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimea — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuros articole cu povește economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni 1 „ Pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA.	Redacția și administrația: Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	---	---

PRELEGERILE PENTRU POPOR.

Sunt 46 de ani dela urzirea „Asociațiunii pentru cultura poporului român“ din această țară. În acest timp destul de îndelungat „Asociațiunea“ a stăruit după măsura puterii și mijloacelor sale să deschidă căi nouă pentru o înaintare mai grabnică a poporului nostru. A ajutat tineri la învățătură, a dat ajutor ucenicilor dela meserii și negoț și premii celor ce s'au distins prin zel deosebit pentru înaintarea vre-unui ram economic aducător de câștig și bunăstare pe sama țaranului. A tipărit cărți și gazete pe sama cărturarilor și țaranului, a înființat o școală pentru creșterea, conform trebuințelor noastre, a femeii române, a făcut o organizație (intocmire) care dă puțința de a se înființa *agenturi* și *biblioteci populare* în toate comunele și de a grăbi astfel înaintarea în cultura și bunăstarea poporului.

În tot timpul dela înființarea ei, „Asociațiunea“ a fost privită și a și fost în adevăr un steag, la care toți au privit cu drag și a fost o vatră în jurul căreia s'a adunat întreagă familia neamului românesc din această țară.

Abia în anii din urmă însă i-s'a dat „Asociațiunii“ fericitul prilej de a se apropia de țaran, așa cum bine eră să se fi apropiat dela început.

Este acum al treilea an de când „Asociațiunea“ stăruie cu tot înadinsul pentru luminarea poporului prin prelegerile populare. Adevărat că începutul, un început sfios, se făcuse mai înainte. Se luase în ajutor și skiopticonul pentruca, pe cât nu mai se poate, să se arete și în icoane tot despre ce se vorbește poporului și ca în chipul acesta învățăturile să între la inimă și să se întipărească pentru totdeauna și în mintea ascultătorilor.

În doi ani după o altă, 1906 și 1907, „Asociațiunea“ a pus despărțămintelor ei la îndemână câte 2000 coroane pentru prelegeri la sate. O parte a despărțămintelor a făcut întrebuințare de suma de câte 100 coroane ce li s'a dat. Cele mai multe însă au stat și stau pe loc, fără să ceară ajutorul pus în vedere.

În 1906 s'a împărțit despărțămintelor numai 1300 coroane, în 1907 tot cam atâta, așa că nici suma aceasta așa de mică, pentru trebuințele noastre mari, n'a fost cui să se dea.

Semn acesta din cale afară trist și dureros. Să avem însă nădejdea, că nu va mai fi așa pe viitor.

Tocmai acum comitetul „Asociațiunii“ adresează despărțămintelor obicinuita circulară prin care le îndeamnă să pună la cale prelegerile pentru popor, arată modul cum să urmeze la alegerea prelegătorilor, la ținerea prelegerilor, la înființarea agențiilor și bibliotecilor populare și alte o mulțime de amănunte bune și folositoare, în scopul bunei reușite a prelegerilor și a așezămintelor ce e bine și se pot înființa cu acel prilej.

Un lucru bun ce-l face „Asociațiunea“ este, pe lângă suma de câte 100 cor. ce dă despărțămintelor în scopul prelegerilor, și dăruirea de cărți pentru a se face începutul unei biblioteci în fiecare comună unde se țin prelegeri.

Aceste sunt lucruri, cărora trebuie să li-se dea mai multă băgare de seamă. Din suma de 2000 coroane n'ar trebui să rămână; ea ar trebui să nu ajungă. Astfel „Asociațiunea“ să fie oarecum constrânsă a da și mai mult, iar despărțămintele să caute a aduna și din partea lor mijloacele de lipsă pentru acoperirea trebuințelor de această natură.

La mișcarea ce se face din partea conducătorilor despărțămintelor, este de dorit, să se alipească toți cât pot da o fărmitură de ajutor. Este timpul ca organele „Asociațiunii“ să fie ajutate în lucrarea lor de luminare a poporului nu numai de preoțimea și învățătorimea dela sate, ci de întreagă cărturarimea noastră: protopopi, avocați, ingineri, medici, profesori, notari, funcționari de bancă și alții.

Dacă toți ne vom pătrunde de acest sentiment al datorinței și vom porni la lucru cu dragă inimă, vom izbuti, fără îndoială, să înlăturăm întunerecul și sărăcia în cari se zbate bietul nostru popor. Acest lucru are să aibă urmări bune nu numai pentru binele poporului nostru ci și spre binele patriei noastre iubite.

SCRISORI CĂTRĂ ȚĂRANI.

XII.

Bade Șofroane!

M'ai întrebat să-ți spun, că oare care leacuri sunt mai bune: cele doftoricești sau cele băbești, și-ai zis că eu, care-s de douăzeci și cinci de ani pe la oraș *trebuie să știu* ceva în treaba asta...

Ba bine că nu!... Numai mă umflă răsul, bade Șofroane...

Și mă umflă răsul, fiindcă-i prea șoadă întrebarea... da pe de altă parte par'că simt un junghiu la inimă, că mă gândesc: oare tot baba Anghelușa-i doftor pe sate?...

Și, după cum mă 'ntrebi Dta, să vede că tot ea...

Apoi, mă 'ntreb eu, unde-i „Serviciul sanitar“, unde-i „Reuniunea pentru salubritatea publică“, după cum le boscorodesc doftorii pe limba lor păsărească, pe care, drept îți spun, bade Șofroane, și te rog să nu mă răzi, nici eu n'o pricep prea bine, măcar că-s de 25 de ani pe la oraș? Unde-s aceste capete pline de carte, cari n'au altă treabă decât să vă descebălească și Dv. capul ca să pricepeți binele pe care vor să vi-l facă?...

D-lor sunt aici... și lucră mult săracii, pentru curățirea bolilor de pe lume, dar au păcatul că nu știu vorbi românește, așa ca de pe ceglău, ca să-i putem pricepe, și dacă nu știu D-lor să ne vorbească pe înțălesul nostru apoi noi încă nu știm să-i pricepem, că doară nu noi suntem făcuți pentru D-lor și D-lor is făcuți pentru noi.

Și D-ta acum vrei să mă bagi la năcaz; mă faci să-ți răspund la o întrebare, la care nu prea am dreptul.

Eu ți-oi răspunde, bade Șofroane, dar de-oi fi tras de urechi de D-lor, al D-tale să fie păcatul, că doftor n'a fost neam de neamul meu.

Leacurile băbești, fie ele de orice fel, nu-s bune de nici o treabă, că de ti luă după babe apoi una te direge și două te strică.

Se întâmplă de multe-ori de-ți nimeresc leacul, dar pentru asta fala n'ar trebui să fie a lor, făr' a norocului. Se mai pricep ele să-ți dea o buruiană dacă te-ai tăiat la un deget, da când ți-a fi stricat stomacul, sau dai în boala seacă, sau de ai răcit la cap, la ochi, la urechi, la gingii și alte multe câte mai vin pe capul omului, apoi cu babele numai te năcăjești, că te tot lecu-ești cu boscoroadele lor și boala tot nu trece, făr' poate de sine, dacă-i o boală care trece cu vremea.

Și cum cu sănătatea nu-i bine să se joace nimenea, lucrul cel mai cuminte pe care-l poate face omul când se simte rău, e să meargă la doftor sau să-l aducă acasă, dacă nu poate merge, că numai el poate să ajute omului ce mai este de ajutat, iar de nu-ți va putea ajuta doftorul atunci noroc bun lume, trimite după popa și grijește-ți de suflet că el se cam mai duce.

Un nărav rău avem însă noi Români, că nu dăm nimic pe sănătatea noastră, că de ne doare ceva pe noi sau pe vr'un copil de-ai noștri gândim: eh, nu-i nimic, i-a trece lui și-așa; de nu-i trece cu una cu două chemăm pe doftorul satului, pe baba Anghelușa, și ne dăm sănătatea pe mâna ei. Apoi ea începe cu teiu de mușețel, se duce 'n curte și numără stâlpii dela gard și tot la al treilea stâlp îngroapă câte un cățal de aiu, boscorodind din gură fel de fel de blăsteme asupra duhurilor rele, pune cuțitul în pragul ușii, adună nouă pietri de lângă nouă garduri, le pune 'n foc și le 'nroșește apoi le aruncă într'o oală cu apă boscorodind și te aburește cu apa aia, și după ce te-a aburit apoi te unge cu ea pe la toate incheeturile făcând semnul crucii, și D-ta stai lungit în pat și-ți aștepti vindecarea... Trece însă o săptămână sau două și tot nu te simți bine, făr' poate mai rău și de-abiă atunci te duci la doftorul ca să te vindece. Apoi, vezi D-ta, dacă lași atâta vreme boala să clocească 'n D-ta, de unde să mai poată ajuta și bietul doftor, că boala 'nvechită se vindecă greu și de multeori nu se mai poate vindeca de loc.

Lăsați dar răul nărav de-a vă da sănătatea, ce-i mai scump la un om, pe mâna cleoanțelor de babe, cari nu știu nimic, făr' vă strică și mai rău, și mergeți de 'ntrebați pe doftor de cu vreme, ca așa să vă poată ajuta înainte de-a ajunge răul prea mare.

Zilele când la sate baba Anghelușa eră cea mai temută, au trecut. Acum descântecel, vrăjitoriile, datul cu ghiocul și făcătura de dragoste sau de boala seacă au rămas numai de atâta bune ca să le scriem în cărți, ca adunându-le la un loc, să putem vedea câtă ușurință eră în mintea neamului în trecutul întunecos prin care a pătruns de veacuri; dar, dacă nici acum nu ne putem debarasa de ele, apoi dăm semne că întunerecul încă tot nu-i alungat de peste tot locul, dăm semne că încă n'am trecut peste mintea copilărească, pe care o aveam atunci când s'au croit aceste boscorodenii, că ele ca și cântecele populare sunt croite tot de noi, tot de credința noastră ușor vibrătoare.

Așadar, vorbă scurtă, nu numai sănătatea D-tale și pe-a celor din jurul D-tale, dar nici pe-a vitelor D-tale să n'o mai dai

pe mâna babelor, căci s'a aflat de cătră oameni cu carte multă, că leacurile băbești și boscorodeniile lor n'ajută la nimic.

Dar fiindc'a venit vorba despre descântece și felul cum le-cuește babele, tare mi-ar plăcea, bade Șofroane, să pui pe Nițu să adune de prin sat toate descântecele și boscorodeniile băbești, încă dacă poate și de prin satele vecine și să însemne fiecare boscorodenie la ce fel de boală se potrivește, asemenea să-mi descrie ce fel de leacuri dau babele la anumite boale ca: junghiu, tusă, durere de cap, de crucea spinării, de inimă, de incuetură, de măsele, de ochi, de urechi, etc., etc. dar să le scrie chiar așa cum le-aude și să însemne și numele dela cine le-a auzit, c'apoi eu oi face o carte din ele și-o voiu tipări ca să se vadă în ce-a crezut neamul nostru până acuma, iar după ce va fi gata îi voiu trimite și lui una, drept răsplată, și-i voiu tipări numele 'n ea ca să-l cetească toată lumea.

Acuma te las cu Dzeu, bade Șofroane, până ți-oi mai scrie...
că mai am încă multe să-ți scriu.

Delasântioana.

COȘNIȚELE (STUBEELE) DE ALBINE.

Țăranul nostru întrebuițează și acum mai pretutindeni *coșnița de nuiete*, în unele locuri *coșnița de paie*, în altele *cea de papură* și numai rar de tot *coșnița de scândură*, cu cadre (rame) mobile (cari se pot așeza înlăuntru și scoate după trebuință).

Unde și unde s'au făcut încercări cu un fel de coșniță alcătuită din două părți: de desupt coșnița de nuiete, de paie sau papură, — ciontată la vârf și pe ea așezată în timpul verii o lădiță cu rame. Această coșniță formează un fel de trecere dela coșnița veche la coșnița așa numită mobilă, cu rame.

Despre coșnițele întrebuițate până acum de țăranul nostru, și cari în partea cea mai mare se întrebuițează și în timpul de față, nu se poate zice că ar fi tocmai bune; pentrucă în ele abia i-se poate da stupului ajutorul trebuincios când are lipsă de hrană, când îi lipsește matca, și mai ales când ar trebui luată mierea de prisos, — tot atâtea lucruri cari în coșnițele mobile se pot face cu înlesnire și spre marele folos al stuparului.

Coșnițele despre cari am pomenit că formează puntea de trecere dela coșnițele vechi la cele mobile — adecă acelea cari de desupt sunt de nuiete, de papură sau paie, iar în partea dea-

supra au o lădiță cu rame, — sunt mai bune decât cele vechi. În ele se poate da albinelor de lucru în timpul verii, când altfel ar lenevi; din ele se poate scoate mierea, anume cea din lădița de scândură, fără să se omoare albinele. Chiar și numai aceste 2 împrejurări fac ca felului acesta de coșnițe să i-se deie întâietatea față de felul învechit de coșnițe.

Coșnițele de scândură, cu rame mobile, sunt cele mai bune, adevărat că și cele mai scumpe.

Despre coșnițele mobile ne vom întreține cu alt prilej.

Stuparul.

RIGOLAREA (DESFUNDAREA) LOCULUI PENTRU PLANTAREA VIEI.

Aratul adânc face de obicei să vină roade mai bogate pe urma lui. Săpatul adânc al grădinei de legumi este o cerință neapărată pentru izbutirea legumilor. Plantarea pomilor izbuteste pe deplin numai în pământ lucrat la adâncime. Tot așa este și cu pregătirea locului pentru cultura viței de vie.

Aceasta nu se plantează numai pentru un an, doi, ori zece, ci pentru multe zeci de ani, pentru un veac chiar. Rădăcinile ei pătrund adânc în pământ, și ca să poată pătrunde cu înlesnire, ca să poată găsi hrana trebuincioasă și să aibă puțința de a trăi și aduce roade un șir lung de ani, pământul trebuie săpat adânc. Spre acest sfârșit nu trebuie cruțat nimic, nici ostenele, nici cheltueli.

Mulți sădesc via fără să rigoleze pământul. Și ce se întâmplă? Pământul nerigolat nu îngăduie rădăcinilor să pătrundă adânc și ele rămânând de o schioapă numai sub fața pământului duc adesea lipsă de umezală și hrană, iar cu prilejul săpatului multe rădăcini sunt tăiate, pricinuindu-se astfel viței întârziere în creșterea și dezvoltarea ei.

Înainte de toate trebuie croite căile pentru căratul gunoiului, al parilor și al strugurilor cu prilejul culesului și pe unde e de a se scurge și apa de ploae. Aceste căi nu trebuie rigolate.

Croindu-se căile, locul dintre ele se rigolează în adâncime de 60—80 centimetri.

Rigolatul se începe la partea din jos a locului, unde se face dealatul un șanț de doi metri de lat, aruncându-se pământul în capătul viei. Lângă acest șanț, din sus, se sapă alt șanț de aceeași lățime și adâncime, aruncând pământul deadreptul în șanțul întâi, așa că în timp ce șanțul al doilea este gata de săpat, șanțul cel

dintâi e astupat cu pământul scos din șanțul al doilea. În chipul acesta pământul se întoarce, ajungând cel deasupra de deșupt și cel de deșupt deasupra, lucrare de mare folos pentru cultura viilor.

Lângă șanțul al doilea, se sapă șanțul al treilea și așa mai departe, până s'a săpat întreagă via, rămânând acum în partea din sus un șanț neastupat, iar în partea din jos grămada de pământ scoasă din șanțul întâi. Șanțul deasupra poate să rămână și așa; mai bine e însă dacă se astupă și acesta cu pământ, unde se poate, fără prea mare greutate, cu cel scos din șanțul întâi.

Rigolarea se face de obicei toamna și iarna când pământul nu e prea înghețat. Până primăvara pământul se îmbunătățește și prin lucrarea zăpezii și a gerului.

Vierul.

LEGILE LUI DUMNEZEU.

Viața omenească e împreună cu nenumărate năcazuri. Rare sunt acele zile despre cari putem zice, că au fost senine, că le-am petrecut în liniște, în tihnă desăvârșită. Așa a fost dela începutul lumii, și așa va fi întotdeauna, pentru că nu este putere omenească care să schimbe legile lui Dumnezeu, legile naturii.

Omenimea deci trebuie, și, spre binele, fericirea și înaintarea ei are datorința să-și plece capul în fața acestor legi și cu tărie sufletească să supoarte toate loviturile, toate năcazurile, mici sau mari, de care e părtașă.

Dar, durere, nu e așa!

În sânul neamului nostru, sunt foarte mulți țărani — vorbesc numai de ei — cari din anumite slăbiciuni, și din neștiință, nu vreau să-și plece capul, să se impace cu năcazurile ce au dat peste ei, și astfel își îngreunează sufletul de păcate și se fac de rîsul și disprețul altor oameni. Sunt apoi foarte mulți țărani de ai noștri, cari cu încăpăținarea lor își fac pagube mari, ba de mulțorii din această pricină, împreună cu nevastă și copilași, ajung pe drumuri, ajung la sapă de lemn.

Pentru adevărarea acestora, amintesc două fapte adevărate.

Unui țăran român, țăran bogat, îi creapă un porc gras. Ca creștin cu frică de bunul Dumnezeu, el ar fi trebuit să sufere cu răbdare această lovitură și să zică: „Fie voia Ta, Doamne“, apoi să ridice rugăciuni către atotputernicul, ca altădată să-l fe-

rească de așa ceva. Ce a făcut însă țăranul nostru? A injurat în modul cel mai ticălos, apoi în focul furiei sale oarbe, în focul mâniei sale nebune, a luat săcurea, a tăiat porcul în bucăți, pe cari le-a aruncat cătră cer.

Alt țăran român ce avea o casă și trei jugăre pământ împrumută dela un neguțător de altă lege 50 coroane, pentru care sumă ca garanță a dat neguțătorului un cambiu (vexlă). După trei luni de zile, țăranul plătește înapoi banii, neguțătorul însă îi spune să vină altădată după cambiu, căci acuma nu poate să-l afle (aceasta e apucătură practică de mulți neguțători) — iar țăranul, în credința, că are de a face cu un om cinstit, și amăsurat încrederei lui oarbe și cinstei nemărginite, față de toată lumea, mulțămît își caută de treabă.

La scurtă vreme însă, neguțătorul dă în judecată pe țăran; improcesuează cambiul. Bietul om merge la un avocat român, care îl sfătuește să plătească banii, pentru că cu procesul nu se poate ajuta, deoarece nu are nici o dovadă, că a plătit banii.

Țăranul nu primește sfatul avocatului, ci merge la un avocat de altă lege. Urmează apoi un proces, a cărui sfârșit e, că bietul om e judecat să plătească și o sumedenie de cheltueli de proces. El însă nici acum nu se împacă cu starea lucrului. Avocatul neguțătorului cere execuție, sequestru, apoi în sfârșit licitație pe casă și pământ. Cheltuelile au întrecut suma de 200 coroane.

Ziua licitației e în prag, țăranului i-a ajuns cuțitul la os; *el numai acuma vede și simte aceasta și își pleacă capul, câștigă bani și plătește pe neguțător. Cu încăpăținarea, cu îndârjirea el nu a câștigat nimic, ci a pierdut foarte mult!*

Ne trebuie mai multă lumină, pentru ca să știm alege binele din rău și ca să îmbrățișem numai ceea ce este bun și folositor.

Alex. Țințariu.

CĂRARILE VIETII.

(Sfârșit).

XI. Industria de edificat.

- 169. Arhitectura.
- 170.^a Construirea căilor publice.
- 170.^b Construirea drumurilor de fer.
- 170.^c Regularea rîurilor.
- 170.^d Construirea porturilor.
- 170.^e Construirea canalurilor.

- 170.^f Construirea podurilor.
- 170.^g Construirea iazurilor, etc.
- 170.^h Alte întreprinderi pentru lucrarea pământului fără numire deosebită.
171. Fabricarea betonului pentru scopuri de edificare.
172. Zidăritul.
173. Bărdășitul.
174. Acoperitori cu țigle, și cu ardeșe.
175. Acoperitori cu trestie și paie.
176. Glăjeri.
- 177.^a Tapețieri pentru obducerea păreților.
178. Poleitori și zugravi.
179. Zugravi de firme.
180. Constructori de stucaturi și marmorizatori.
- 181.^a Obducători de păreți cu porțelan și majolică.
181. Pardositori cu petri și asfalt.
182. Regulatori ai țevilor pentru încălzirea cu gaz și vapor.
183. Constructori de cuptoare.
184. Fântânari.
185. Hornari.
186. Curățitori de locuințe, de camere și ferestri.
187. Întreprinderi pentru curățenia publică.

XII. Industria multiplicativă și de artă.

188. Imprimeria.
189. Fotografia.
190. Gravura (săpătura în metale).
191. Pictura și sculptura.
192. Alte industrii de artă.

XIII. Industria ospătăriilor, a cârciumelor, a cafenelelor, și a desfacerii rachiului; băi.

193. Ospătăriile, hotelurile, cârcimele.
194. Întreprinderile de aprovizionare ale vivandierilor.
195. Cafenele, depozite pentru desfacerea cafelei, hale pentru desfacerea laptelui.
196. Personalul ajutător în ospătării, în cârcime și cafenele, fără indicarea mai de aproape a ramului de afaceri.
197. Depozite pentru desfacerea rachiului.
198. Personalul dela băi (scalde).

XIV. 199. Alte ocupațiuni industriale și alți industriași, fără indicare a ramului industrial.

200. b) Industria de casă și populară.

201. c) Colportagiul.

SNOAVE.

Dinu Cârjoveț și Mitiu Buzdugan erau cărăuși căutați, dar amândoi dăcoși, să le cauți păreche. Se cunoșteau, c'au supt țită în sate învecinate, dar nu se prea nărăveau. Odată — eră săptămâna cea luminată — s'au nimerit amândoi dăcoșii la drum. Fiecare inaintă spre satul celuilalt, trăgându-și câte o doină de dragoste.

Deodată se pomenesc numai proțap în proțap, p'aci-p'aci... să se bage unu într'altu.

— Mă orbăniceo, da nu vezi? săriți-ar cepele din cap, — strigă Mitiu. Dă'n lături!...

— Da până zici, nu poți da, că ești cu caru gol, — hiți-ar satu al dracului!... zberă Dinu.

— Țu dela inima drumului!... n'auzi? N'așteptă să ți-o mai spun odată, c'apoi...

— C'apoi ce?... mă jîmbatule...

— No acū *fitu!*... răcnî infuriat Mitiu, sărind în picioare și dând să pună mâna pe furcoiul de lângă el. Să nu mi-se întâmple și cu tine ca cu ălalalt!...

Vedea-te-aș în vârful-i, om de potcă ce ești! — bombăni celalalt și cărnî 'n dreapta, neîncumetându-se să se pună numai cu cuțitul de după șerpar, față de furcoiul de fer alui Mitiu.

Dupăce se petreceură însă, cu tot veninul ce-l mistuia la inimă, nu se putu răbdă să nu se mai întoarcă odată și să-l întrebe:

— Da bine, mă Mitio, ce-ai pățit cu ălalalt?

— D'apoi ce să pățesc, zise ăsta c'un zîmbet pișcător pe su mustete, — iaca n'o vrut să ferească, ca și tine...

— Și-apoi?

— Și-apoi o trebuit să feresc io!...

Țiganul sentinelă. În vremuri de primejdie totdeauna crește prețul brațelor bărbătești, fie acelea chiar și de Țigan. Așa a crescut și 'n răzmirița din 48, mai ales într'un orașel săsesc, unde erau puțini bărbați.

Iscoadele aduseseră vești rele și acum se sfătuiau bieții Sași: ce să facă, ca să înfrunte primejdia?...

Au hotărît într'un glas, ca să cheme sub arme pe toți câți sunt în stare să le poarte, chiar și pe Țigani, de cari — uitasem să Vă spun — că erau o laie destul de mărișoară în capătul orașelului. Zis și făcut.

Dupăce i-au adunat ciotcă pe toți Țiganii, le-a ținut *funogiul* o vorbire, în care le-a lămurit primejdia care amenință tronul, precum și orașelul, în care locuiesc și ei, vorbindu-le și de datorința, care o au cu toții de a sări în ajutorul luminatului împărat împotriva răsculaților.

— Rău destul, jupâne — zice un țigan, după toate acestea, — dacă a ajuns înălțatul împărat, ca să scoată din țară *moghior-orsăgurile*, cu ajutorul nost, al Țiganilor!...

Dar vorba ceea: de silă bucuos, a luat fiecare pușca în spate și-a pornit la slujba împărătească. Ce eră să facă? Cine eră să se împotrivească poruncii împărătești?

Cel mai îndrăsneț dintre ei fusese pus straje în capătul orașelului spunându-se, că de va lăsa pe cineva să intre în oraș, să știe că e fiul morții.

— Dar dacă nu va vrea s'asculte, jupâne, ce să fac?

— Să strigi: *Halt! Wer da?*, de trei ori și dacă tot nu se va opri, *să-i dai foc!*

— Bine, jupâne.

Stă el Țiganul oarecât, fără să se ivească nimenea prin împrejurimi. Eră doar răzmirită 'n țară, cine să-și primejduiască viața?

Intr'un târziu însă, pecând se 'nvăluia ziua cu noaptea, iată că zărește străjerul nost un om voinic, venind spre el. Iși boldeste Țiganul ochii mai bine, omul însă tot spre el. Dupăce s'a apropiat omul binișor numai ce cutremură odată văzduhul Țiganul:

Holtverda de trei ori!... și ja la Benga! Omul cu pricina însă nici habar de răcnetul Țiganului, venea cu îndrăsneală rară. Eră un soldat, care voiă să-l pună la 'ncercare pe Țigan, cum își face slujba.

Văzând Țiganul că ăluia nici prin gând nu-i trece să s'o-prească, pune pușca la picior, vâră mâna în buzunar și frecând un chibrit de fundul pantalonilor, îi zice prietinește:

No, hai să-ți dau foc!

DIN POPOR.

Pe la casa mândrului
Leac de soare ziua nu-i;
Nice foc, nice lumină,
Nici îi fă (face) nime de cină.

ȘTIRI.

Pași vrednici de laudă. Comitetul desp. Brad al „Asociațiunii“ cu data 13 Decembrie a. c. trimite cărțurilor din despărțământ o scrisoare ce cuprinde frumoase îndemnuri. Anume îi îndeamnă să facă „Asociațiunea“ cunoscută la sate. Drept căi spre acest scop îi îndeamnă să se înscrie membri la „Asociațiune“ și să înființeze *agenturi* și *biblioteci populare* în comune. Unde se înființează o agentură a „Asociațiunii“ constătătoare din cel puțin 5 membri, „Asociațiunea“ ajută cu cărți înființarea bibliotecii. Unde este bibliotecă oamenii au la îndemână cărți și se pot lumina mai cu înlesnire. Îndeamnă mai departe să înceapă *cursuri pentru învățarea scrisului și celitului* pe sama oamenilor mari. Cu metoda sunetelor vii alui Gabel, cuprins în Abecedarul de I. Vuia (tipografia diecezană, Arad), în câteva Dumineci se pot ajunge rezultate uimitoare, numai voință să fie. Asigură, că oamenii vor cerceta regulat și cu toată voia aceste cursuri. În Brad au început un asemenea curs și comitetul despărțământului bucuros stă în ajutor cu toate deslușirile de lipsă.

Comitetul despărțământului prin membrul său d-l Dr. I. Radu se însărcinează a îngriji de plasarea băieților la măiestri vrednici și neguțători fără ca părinții să aibă ceva spese și acest comitet scrie că va stă întru ajutor oamenilor pentruca să capete altoi de soiuri alese cu prețuri ieftine.

Prelegeri populare în desp. „Hațeg“. În 22 Dec. n. a. c. s'au ținut prelegeri populare, în biserica greco-orientală din Hațeg cu următorul program: 1. Introducerea prelegerilor prin d-l Dr. Gavril Suci, directorul despărțământului. 2. Prelegere din „Viața și faptele Domnului Isus Cristos“, ilustrată cu proiecțiuni de skiophton: de D-l Dr. Iacob Radu, vicar foraneu. 3. „Urmările beției“ cu proiecțiuni de skiophton: de D-l Ioan Muntean. 4. „Soiurile mai alese de vite“ cu proiecțiuni de skiophton: de d-l Victor Pop. 5. Închiderea prelegerilor prin d-l Dr. G. Suci.

Continuarea prelegerilor populare în desp. Orade se face cu mare hărnicie și adevărată tragere de inimă. Duminecă în 15 Dec. s'au ținut prelegeri în comuna *Cheresig*. D-l dir. al desp. *Dr. A. Lazar* a vorbit despre chemarea „Asociațiunii“, d-l *Ioan Petra* despre unele din *păcatele noastre*, d-l *V. Babi* despre *căi spre*

fericire. S'a hotărît înființarea unei *biblioteci populare*, pentru care d-l Dr. Lazar a dăruit câte-va cărți.

Tinerimea din Oradea mare a aranjat 2 matinee în 8 și 15 Dec. S'a cântat la pian și cu violina. A cântat corul d-lui N. *Firu*, s'a declamat și disertat. Veștile acestea sunt foarte bune și inveselitoare.

Prelegeri cu adulții în Geoagiu. După Brad urmează cu cursurile de cetit și scris Geoagiul. Aceste cursuri le va ține d-l *Nicolae Botean*. Conferențe economice și de drept vor țineă poporului domnii: *Todică*, *David* și *Roșu*.

Prelegeri în desp. Agnita. La 8/21 Noemvrie a. c. domnii *Ioan Petrișor*, preot în *Alțina* și *Ioan Alexandru*, preot în *Ilimbav*, au ținut 2 prelegeri economice în comuna *Ghijașa* de jos, cu care prilej au înființat o *agentură* a Asociațiunii și s'a provăzut cu cărți pentru o *bibliotecă*.

D-l *Petrișor* a vorbit despre „*Tinerea vitelor*“, iar d-l *Alexandru* despre „*Nutrețul măestrît*“.

Nr. 1226—1907.

A P E L.

Sentimentul de jertfă al societății noastre a trezit obiceiul frumos al *rescumpărării felicitărilor de Anul nou* în folosul „Asociațiunii pentru cultura română și literatura poporului român“. În timpul din urmă aceste sacrificii s'au adus pentru „*Muzeul istoric-etnografic*“.

Mijloacele materiale de cari dispune *Muzeul* sunt restrânse, iar înzestrarea, cât mai grabnică a acestuia se impune. Prețioasele obiecte de însemnătate etnografică cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale unei vieți sufletești bogate și superioare, se părăginesc și se pierd, sau sunt adunate cu mult zel de străinii cari au izvoare bănești și înțeleg deosebita lor importanță. Această împrejurare trebuie să fie un îndemn de jertfă pentru toți cari pot aprecia necesitatea culturală a acestui așezământ.

În preajma anului nou, apelăm la toți spriginitorii operelor noastre de înaintare culturală, rugându-i să binevoiască a-și rescumpără cât mai mulți felicitările de Anul nou în folosul *Muzeului*.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Asociațiunii“.

Sibiiu, în 10 Decembrie 1907.

Iosif Sterca Șuluțu,
prezident.

Octavian Goga,
secretar.

RĂSPUNS.

D-lui I. M., Cr. Pentru coșnițe bune de scândură adresați-vă măsarului *Igan Stroia, Orlat* (poșta în loc). El pregătește nu numai coșnițe, ci și rame, ferestre cu gratia Hanemann pentru localizarea mateei, scândurice pentru baterea cuielor, scândurice pentru începuturi de faguri, mașină pentru încheierea ramelor și așezarea fagurilor măestriți în rame ș. a.

Celelalte obiecte trebuincioase se pot comanda dela firma Carol F. Jickeli, Sibiiu, Piața mică Nr. 32. Anume: mașina pentru facerea fagurilor măestriți, cea pentru scoaterea mierei, apoi obrăzar, clește, mănuși, curățitor pentru fundul coșniței, curățitor pentru pereți, gratia Hanemann, faguri măestriți ș. a.

Cereți catalog care să cuprindă rechizitele de stupărit. Puteți serie românește. La facerea comandai arătați numerii obiectelor care vă fac trebuință. Nu râvniți însă la prea multe obiecte; comandați numai cele neapărat trebuincioase!

BIBLIOGRAFIE.

Au apărut: 1. *Călimdarul dela Cluj* pe an. visect 1908, ca Nr. 15 al Bibliotecii desp. Cluj. E un bun călimdar și costă numai 20 fil. Se poate procura dela dl *Eugeniu Pop Pecurariu*, secret. desp.

2. *Nepotul răsfățat*, farză în 5 acte de A. Kotzebue, traducere în românește de d-l I. St. Șuluțu, prelucrată de d-l T. V. Păcățianu, și editată de „*Reuniunea sodalilor români din Sibiiu*“.

Este o lucrare bună care merită să fie răspândită în cercuri cât mai largi. Prețul 60 bani.

Cătră abonați! Suntem la sfârșitul anului. Am trimis până acum foaia regulat tuturor abonaților. Credem prin urmare că suntem în drept a reclama și noi cu tot îndinsul plătitarea micului abonament dela toți ceice se află în restanță. Învităm totodată și la înoirea abonamentului pentru anul 1908.